

МОНІТОРИНГ

ОСНОВНИХ ПОДІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

лютий 2024

*Департамент стратегічного планування та
макроекономічного прогнозування*

ВСТУП. ЗАГАЛЬНА ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ

На початку 2024 року триває тенденція відновлювального зростання. Ключовими чинниками підтримання позитивної економічної динаміки були: інвестиційний попит, який генерує бюджет, та сприятливі погодні умови для проведення будівельних робіт; експорт продукції аграрного виробництва та ГМК Українським морським коридором (рух цивільних суден з та до портів Великої Одеси), що стимулює відновлення діяльності транспортної галузі (залізничного транспорту та роботи портів); нарощування виробничих потужностей у добувній промисловості; стабільна ситуація в енергетиці; чинник додаткового календарного дня.

За попередніми даними Мінекономіки оцінює зростання ВВП у лютому на рівні **3,6% [±1%]** порівняно з лютим 2023 року («мінус» 22,4% [±1%] у лютому 2023 року та «плюс» 3,5% у січні 2024 року).

Надходження до держбюджету в лютому 2024 року порівняно з лютим 2023 року без урахування міжнародної фінансової допомоги зросли у **1,9 рази і становили 212,4 млрд грн** (з урахуванням міжнародної фінансової допомоги доходи держбюджету в цілому становили **243,4 млрд грн**) на фоні поживлення економічної активності. Витрати держбюджету збільшилися на 27,6% і становили 323,4 млрд грн (у січні зменшилися на 12,4%). У лютому дефіцит держбюджету становив 72,4 млрд грн або 1,9 млрд дол. США – 0,3% від загального обсягу доходів держбюджету (у лютому 2023 року дефіцит держбюджету становив 89,9 млрд грн або 2,5 млрд дол. США – 0,6 % від загального обсягу доходів держбюджету).

З урахуванням міжнародної фінансової допомоги за два місяці 2024 року доходи держбюджету в цілому становили **398,2 млрд грн**, видатки – 493,5 млрд грн, дефіцит держбюджету – 94,1 млрд грн або 2,5 млрд дол. США – 23,6% від загального обсягу доходів держбюджету (за два місяці 2023 року дефіцит держбюджету становив 162,3 млрд грн або 5 млрд дол. США – 57,1% від загального обсягу доходів держбюджету).

Упродовж лютого **ситуація на валютному ринку залишалася контрольованою** та характеризувалася зменшенням як середньоденного чистого попиту за безготівковими операціями клієнтів (майже в 5 разів порівняно з січнем ц.р.), так і середньоденного чистого попиту за власними операціями банків (на 10% відповідно) на фоні активізації операцій з продажу валюти клієнтами банків (середньоденні обсяги продажу зросли значно більшими темпами – на 24%, ніж обсяги купівлі – на 6%), менших обсягів купівлі готівкової валюти та скорочення чистих переказів банками на користь міжнародних платіжних систем. За таких умов **Національний банк знизив чистий продаж валюти – від'ємне сальдо становило 1,5 млрд дол. США за місяць** («мінус» 2,5 млрд дол. США в січні ц.р.). Такі обсяги інтервенцій НБУ та боргові виплати країни за стриманих обсягів надходжень міжнародної допомоги (у лютому на валютні рахунки Уряду в НБУ надійшло 1,3 млрд дол. США) зумовили **скорочення міжнародних резервів на 1,5 млрд дол. США або на 3,8% до 37,1 млрд дол. США** в еквіваленті, проте їх обсяг лишається достатнім для забезпечення фінансування імпорту майбутнього періоду впродовж 4,9 місяця.

Цінова ситуація на споживчому ринку в лютому залишалася стабільною – споживчі ціни зросли на 0,3% за місяць, з початку року – на 0,7%, у річному вимірі інфляція сповільнилася до 4,3% (з 4,7% у попередньому місяці). Такий показник споживчої інфляції в Україні був співставним із низкою країн Європи, чії економіки не зазнають жодних шоків війни (за даними Євростату в лютому споживча інфляція в річному вимірі в Румунії становила 7,1%, Ісландії – 5,3%, Хорватії – 4,8%). Стримуючий інфляцію вплив мали: відсутність суттєвих шоків попиту та пропозиції; діяльність Уряду, який у т.ч. контролює більшість тарифів на комунальні послуги для населення; відносна курсова стійкість гривні з огляду на стабільно вузькі межі коливання курсу, навіть після переходу від фіксованого до режиму керованої гнучкості; жорсткі умови монетарної політики; покращення інфляційних очікувань українців.

РОЗДІЛ 1: ВИРОБНИЦТВО

1.1 ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ, ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

ГОЛОВНЕ

На початку 2024 року триває тенденція відновлювального зростання. Ключовими чинниками збереження позитивної економічної динаміки були: зростаючий інвестиційний попит, який генерує бюджет, експорт продукції аграрного виробництва та ГМК Українським морським коридором, а також нарощування виробничих потужностей у добувній промисловості, чинник додаткового календарного дня.

За попередніми даними Мінекономіки оцінює зростання ВВП на рівні 3,6% [±1%] порівняно з лютим 2023 року («мінус» 22,4% [±1%] у лютому 2023 року та «плюс» 3,5% у січні 2024 року).

Довідково. За даними Національного банку в лютому 2024 року бізнес послабив негативні оцінки своєї економічної діяльності в найближчій перспективі. Відповідно індекс очікувань ділової активності (ІОДА) зафіксовано на вищому рівні, ніж у лютому 2023 року та в січні 2024 року, – 47,5 (порівняно з 45 у лютому 2023 року та 41 у січні 2024 року), зокрема показник у внутрішній торгівлі – становив 50,1 (47 та 38,9 відповідно), у промисловості – 48,3 (47,2 та 43,7 відповідно), у сфері послуг – 45,3 (43,2 та 40,4 відповідно) та в будівництві – 43,7 (33,5 та 31,9 відповідно).

За основними секторами за нашими оцінками мали місце такі тенденції:

- **у транспорті** – активне відновлення діяльності **залізничного вантажного транспорту**, а саме нарощування внутрішніх залізничних перевезень у напрямку морських портів та переробки вантажів у морських портах в умовах успішної роботи Українського морського коридору (рух цивільних суден 3 та ДО портів Великої Одеси);

Довідково. За даними Укрзалізниці за підсумками лютого 2024 року залізничний транспорт перевіз рекордні від початку повномасштабного вторгнення у всіх видах сполучення 14,5 млн т вантажів, що на 29,2% більше, ніж у лютому 2023 року.

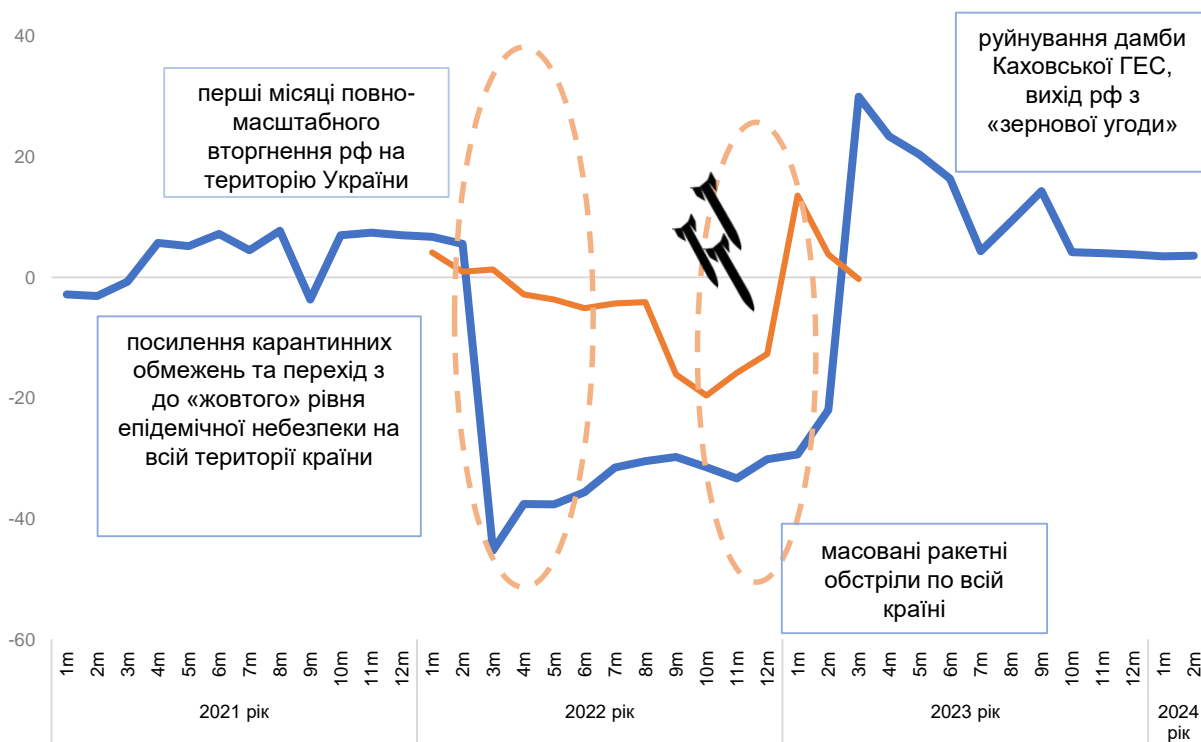
- **у промисловості** – продовження відновлення економічної активності за рахунок експортоорієнтованих виробництв, а саме металургії, добування металевих руд та агропереробки в умовах успішної роботи Українського морського коридору, попиту на інвестиційну продукцію (*машинобудування (ВПК) та будівельні матеріали*), нарощування виробничих потужностей у добуванні природного газу та металевих руд, висока сировинна база з боку сільського господарства (*харчова промисловість*). Усе це сформувало попит на продукцію суміжних видів діяльності та поєднувалося зі стабільною роботою енергосистеми;
- **у будівництві** – інвестиційний попит на фоні високого бюджетного фінансування відновлення пошкодженої критичної інфраструктури внаслідок бойових дій та проведення капітальної відбудови;
- **сільському господарстві** – позитивна динаміка виробництва продукції тваринництва насамперед за рахунок м'яса птиці, яке, порівняно з іншими видами с/г тварин, має менший цикл вирощування та швидше адаптувалося до нових умов та відновило виробництво у т.ч. з метою експортної діяльності. Водночас складна експортна логістика, низька конкурентоспроможність на зовнішньому ринку (зокрема, молочних продуктів);
- **у внутрішній торгівлі** – стабільне відновлення діяльності в умовах триваючого поступового зростання споживчого попиту та пропозиції товарів.

1.2 ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ (ОЦІНКА МІНЕКОНОМІКИ)

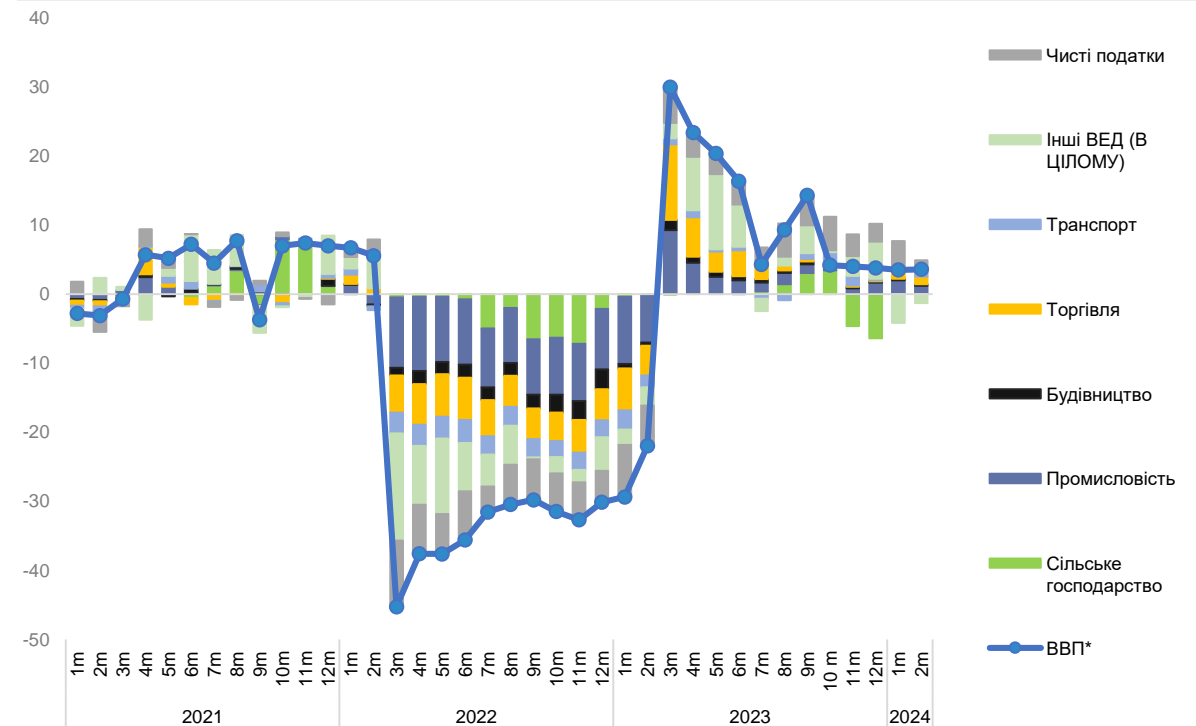
У лютому 2024 року порівняно з лютим 2023 року за оцінкою Мінекономіки більшість агрегованих видів економічної діяльності сформували позитивний внесок до загального обсягу ВВП.

Так, інвестиційний попит, який генерує бюджет, а також експорт продукції аграрного виробництва та ГМК Українським морським коридором, нарощування виробничих потужностей у добувній промисловості сформували позитивний внесок виробничих видів діяльності та суміжних з ними видів економічної діяльності сфери послуг. Водночас необхідність економії бюджетних ресурсів на фоні зменшення міжнародної фінансової допомоги формує передумови до зменшення ролі видів економічної діяльності державного сектору в економічному зростанні.

**ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ УКРАЇНИ ТА РФ,
ПРИРІСТ (+) / ЗНИЖЕННЯ (-), % ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ
ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ**

**ОЦІНКА ВНЕСКІВ ВДВ ОКРЕМИХ ВЕД (В.П.) У ДИНАМІКУ ВВП,
% ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ**

Джерело: 2021-2022 роки – розрахункові дані Мінекономіки на базі статистичних даних Держстату; 2023 рік – оцінка Мінекономіки з використанням окремих даних Держстату та методів непрямого розрахунку, дані ВВП рф – Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

1.3 ПРОМИСЛОВІСТЬ

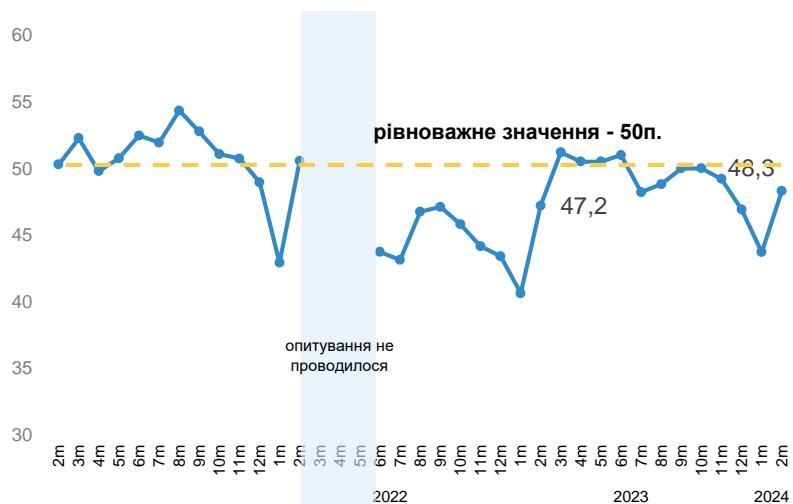
У промисловості в лютому 2024 року продовжувалося відновлення виробничої активності як за рахунок експортоорієнтованих виробництв, а саме металургії, добування металевих руд, так і виробників продукції, що задовольняє інвестиційний попит (*машинобудування (ВПК) та будівельні матеріали*), а також підприємств з переробки аграрної сировини (*харчова промисловість*) та підприємств добувної промисловості, які наростили виробничі потужності. Все це сформувало попит на продукцію суміжних видів діяльності та поєднувалося зі стабільною роботою енергосистеми.

Водночас і далі стримували виробничу активність такі чинники як: логістичні труднощі (у т.ч. через блокування західного кордону), зростання виробничих витрат та продовження бойових дій, руйнація промислових потужностей на прилеглих до бойових дій територіях.

Довідково. За даними НБУ в лютому 2024 року порівняно з січнем 2024 року підприємства промисловості покращили очікування щодо результатів своєї економічної діяльності – до 48,3 п. (47,2 п. – у лютому 2023 року та 43,7 п. – у січні 2024 року), за даними Держстату індикатор ділової впевненості в промисловості в лютому становив мінус 9% («мінус» 12,7% та «мінус» 11% відповідно).

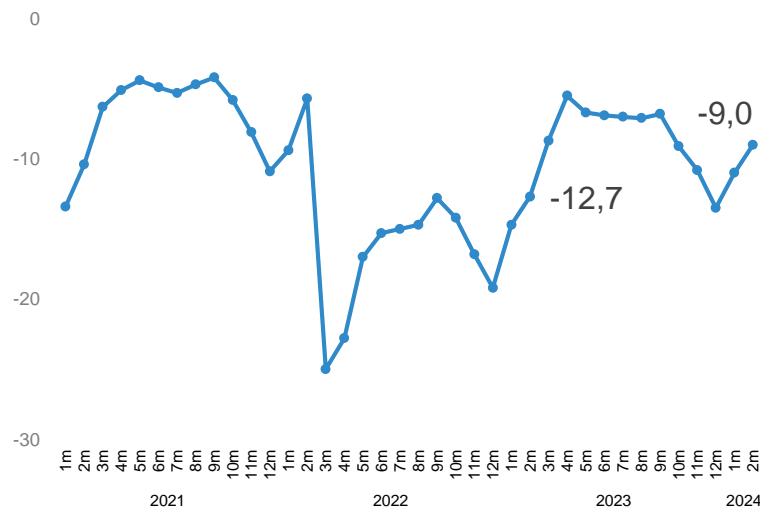
Частка областей (без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії) у загальному обсязі промислового виробництва України та у ВРП відповідно (2021/2020 рр. відповідно) становила: Донецька – 10,8% та 4,9%, Луганська – 0,7% та 1%, Запорізька – 8,4% та 4%, Херсонська – 1,1% та 1,6%.

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ
СФЕРИ ПРОМИСЛОВОСТІ, ПУНКТІВ

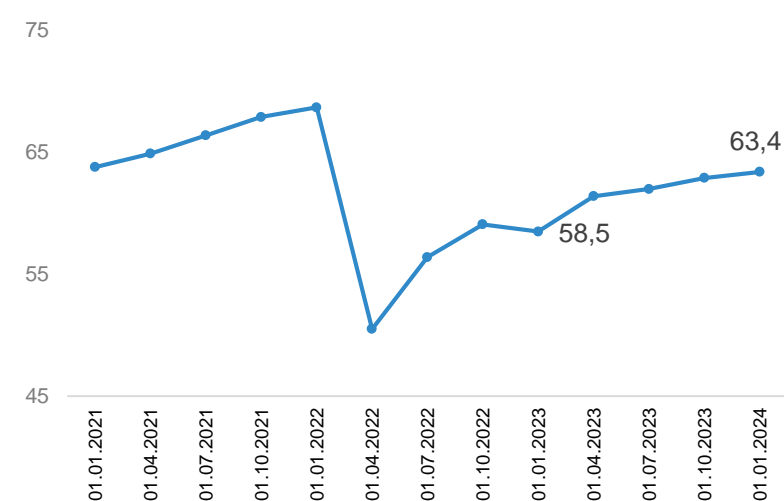
Джерело: НБУ

ІНДИКАТОР ДІЛОВОЇ ВПЕВНЕНОСТІ
В ПРОМИСЛОВОСТІ, %

Джерело: Держстат

ЗАВАНТАЖЕНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ
ПОТУЖНОСТЕЙ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ (НА ПОЧАТОК КВАРТАЛУ), %

1.3.1 ПІДВИДИ ПРОМИСЛОВОСТІ

У переробній промисловості в лютому 2024 року продовжувалося стабільне зростання, що характеризувалося такими тенденціями:

- у металургійному виробництві – високі темпи зростання деяких видів продукції на фоні низької статистичної бази порівняння лютого 2023 року, сталого енергоживлення та логістичних можливостей здійснення експорту морським транспортом;

Довідково. За даними «Укрметалургпром» у лютому 2024 року до лютого 2023 року виробництво чавуну зросло на 40,2% , сталі – на 25,5% та прокату – на 34,9%. За оперативними даними Держмитслужби в лютому 2024 року експорт гр. 7208 «Плоский прокат» становив 110,9 тис. т, що в 3,2 раза більше, ніж у лютому 2023 року, гр. 7207 «Напівфабрикати з заліза або нелегированої сталі» – 141,9 тис. т, що у 2 рази більше відповідно. За оцінкою «Всесвітньої асоціації сталі» (Worldsteel), за підсумками січня 2024 року Україна залишилася на 23 місці серед 71 країни-виробника сталі.

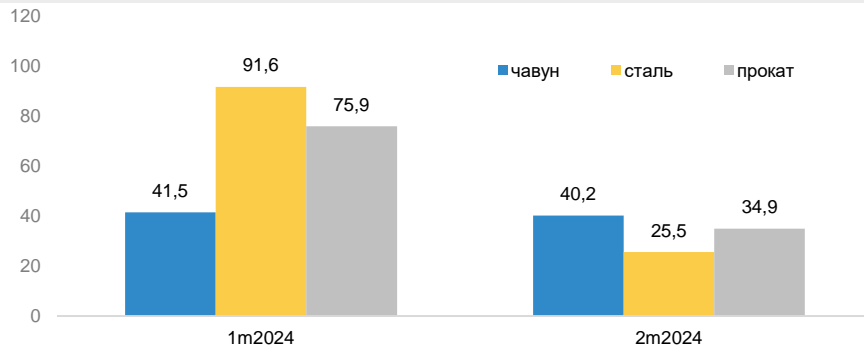
- у виробництві харчової промисловості – зростання підтримувалося, у т. ч. експортом окремої продукції (за оперативними даними. Держмитслужби в лютому 2024 року. експорт гр. 1512 «Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна» був на 47,5% більше, ніж у лютому 2023 року, експорт гр. 207 «М'яса та істівних субпродуктів свійської птиці» – на 7,3% відповідно).

Водночас стабільний внутрішній попит (у т.ч. з боку державних замовлень) на послуги будівництва та продукцію машинобудування стимулював суміжні підприємства нарощувати обсяги виробництва будівельних матеріалів, гумових та пластмасових виробів, а також окремої металургійної продукції (зокрема, продукції ВПК).

У добувній промисловості зростання було підтримане збільшенням виробничих потужностей у видобутку природного газу (було запущено в експлуатацію три високодебітні свердловини, які дають 800 тис.к. газу на добу) та добуванні залізних руд. Додатковим чинником у добуванні залізних руд була успішна робота українського морського коридору (за оперативними даними Держмитслужби в лютому 2024 року до лютого 2023 року експорт гр 2601 «Руди та концентрати залізні» – зріс у 2 рази).

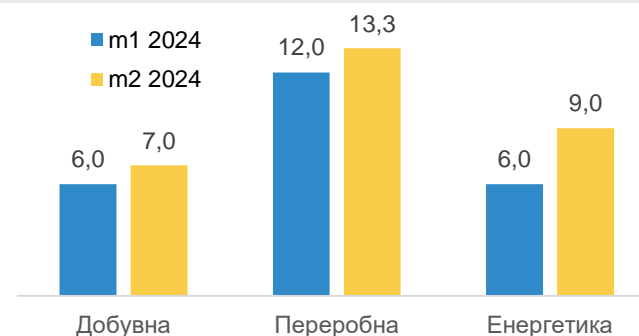
Динаміка зростання **у виробництві електроенергії** дещо уповільнилася в умовах збільшення статистичної бази порівняння лютого 2023 року, коли ситуація в енергетиці почала стабілізуватися після ракетних атак, та теплих погодних умов у лютому 2024 року.

ВИРОБНИЦТВО ЧАВУНУ, СТАЛІ ТА ПРОКАТУ У 2024 Р., ЗМІНА, % ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ

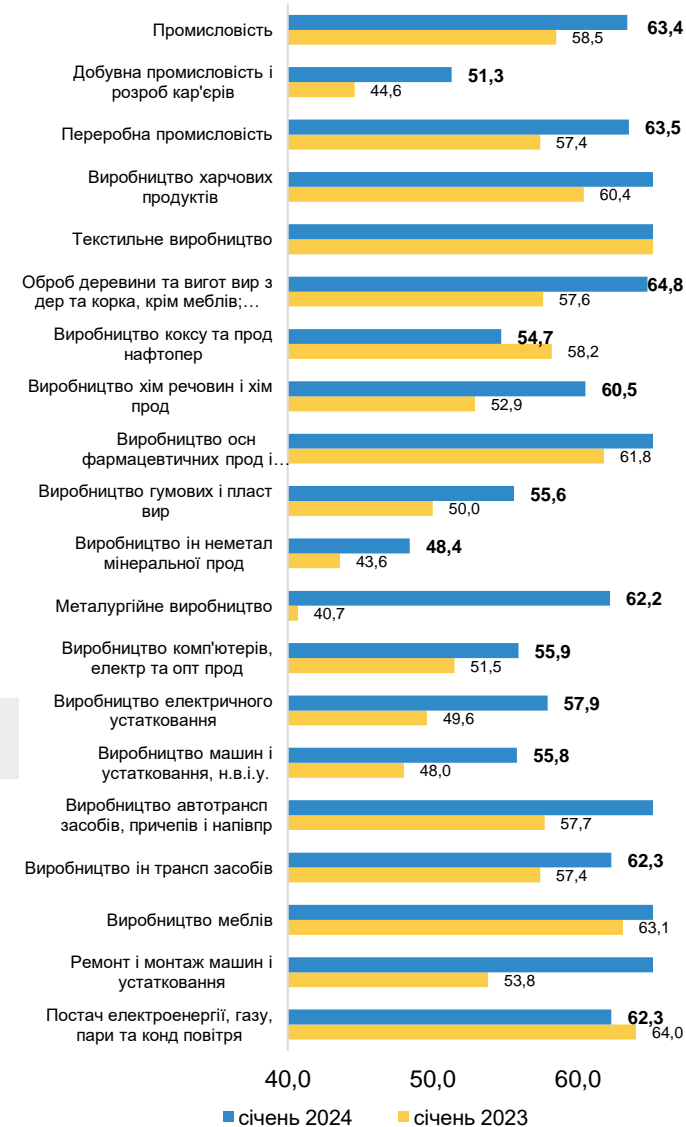
Джерело: Укрметалургпром

ВДВ У 2024 Р., ЗМІНА, % ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ

Джерело: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

ЗАВАНТАЖЕНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ У ПРОМИСЛОВОСТІ, %

Джерело: Держстат

1.4 СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Зважаючи на сезонний характер виробництва рослинницької продукції, з січня по травень валова продукція с/г формується винятково за рахунок виробництва продукції тваринництва.

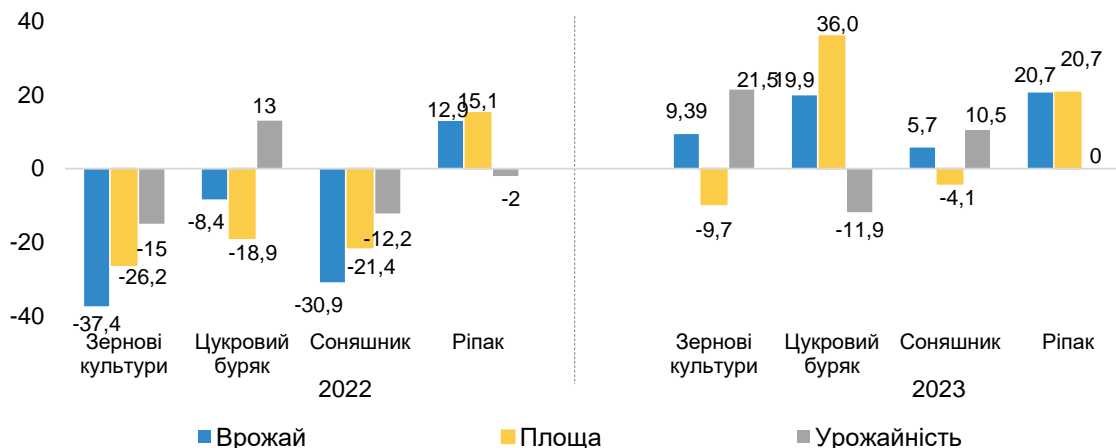
У лютому 2024 року у тваринництві й далі спостерігалось зростання обсягів виробництва, яке в більшій мірі, обумовлювалося позитивними результатами у виробництві м'яса птиці, яке, порівняно з іншими видами с/г тварин, має менший цикл вирощування та швидше адаптувалося до нових умов і відновило виробництво, що дало змогу покрити потреби внутрішнього ринку та наростити обсяги експорту. Водночас складна логістика та низька конкурентоспроможність на зовнішньому ринку (зокрема молочних продуктів, через менший, порівняно з іншими країнами, рівень державної підтримки) стримували розвиток та не дозволяло сільському господарству показати вищі результати діяльності.

Довідково. За даними Мінагрополітики у 2023 році зернові культури зібрано на площі 10,6 млн га (у 2022 році – 11,8 млн га) та намолочено 59,2 млн т (53,9 млн т відповідно) при урожайності 55,7 ц/га (45,8 ц/га відповідно). Водночас соняшнику зібрано 12 млн т (11,3 млн т відповідно), ріпаку – 4 млн т (3,3 млн т), сої – 4,8 млн т (3,4 млн т) та цукрового буряка – 11,9 млн т (9,9 млн т).

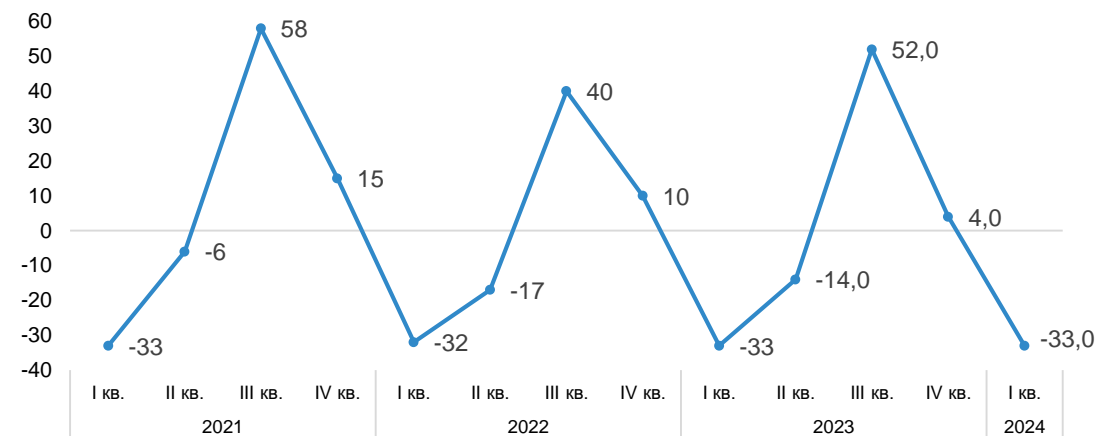
Станом на 29.02.2024 всього посіяно 22,3 тис га ярих зернових та зернобобових культур, з яких ярої пшениці - 0,8 тис. га, ярого ячменю – 11,4 тис. га, гороху – 10,2 тис. га, тоді як на відповідну дату 2023 р. посів ще не починався.

За даними Держстату в I кв. 2024 року баланс очікувань зміни обсягу виробництва продукції с/г становив «мінус» 33 в.п. («мінус» 33 в.п. у I кв. 2023 року).

ВРОЖАЙ, ПЛОЩА ЗБОРУ ТА УРОЖАЙНІСТЬ ОСНОВНИХ С/Г КУЛЬТУР, ЗМІНА, % ДО ВІДПОВІДНОЇ ДАТИ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ

ОЧІКУВАНІ ЗМІНИ ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА С/Г ПРОДУКЦІЇ, % ДО ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ОПИТАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.5 БУДІВНИЦТВО

У лютому 2024 року високі результати в будівельній галузі насамперед і далі формувалися на фоні низької статистичної бази порівняння. Водночас зберігалось бюджетне фінансування відновлення пошкодженої критичної інфраструктури внаслідок бойових дій, продовження побудови захисних споруд та проведення капітальної відбудови.

Крім того, для розширення можливостей відновлення зруйнованого або придбання замість знищеного житла для населення було запроваджено програми пільгового іпотечного кредитування, що сприяло активізації житлового будівництва. У комплексі з відновленням інфраструктурних об'єктів проводилися роботи з відбудови соціальних та житлових пошкоджених будівель, що є необхідним для стимулювання економічної діяльності та забезпечення повноцінного життя громадян.

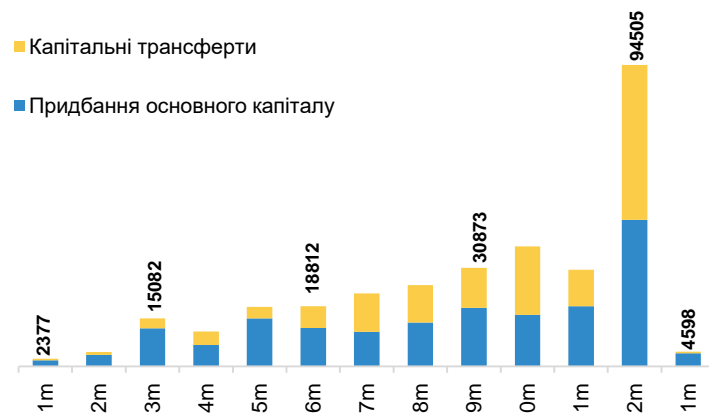
Довідково. За даними Держказначейства обсяг капітальних видатків державного бюджету станом на 01.02.2024 порівняно з 01.02.2023 збільшився у 2,4 раза.

У лютому 2024 року пільгову іпотеку за програмою «Оселя отримали 716 родин (у лютому 2023 року 114 родин) на суму понад 1,2 млрд грн (160 млн грн відповідно). <http://surl.li/rocyw> За даними Мінінфраструктури в рамках програми «Відновлення з початку 2024 р. понад 1000 українських родин придбали нове житло за програмою компенсацій, усього на отримання сертифікатів подано майже 11 тис. заяв. Середня сума сертифіката – 1,8 млн гривень. <http://surl.li/rodft>

За даними НБУ індекс очікувань ділової активності в лютому 2024 року становив 43,7 п. (31,9 п. у січні 2024 року та 33,5 п. у лютому 2023 року).

За даними Держстату індикатор ділової впевненості в будівництві в I кв. 2024 року становив «мінус» 39,3% («мінус» 42,4% у IV кв. 2023 року і «мінус» 53,8% у I кв. 2023 року).

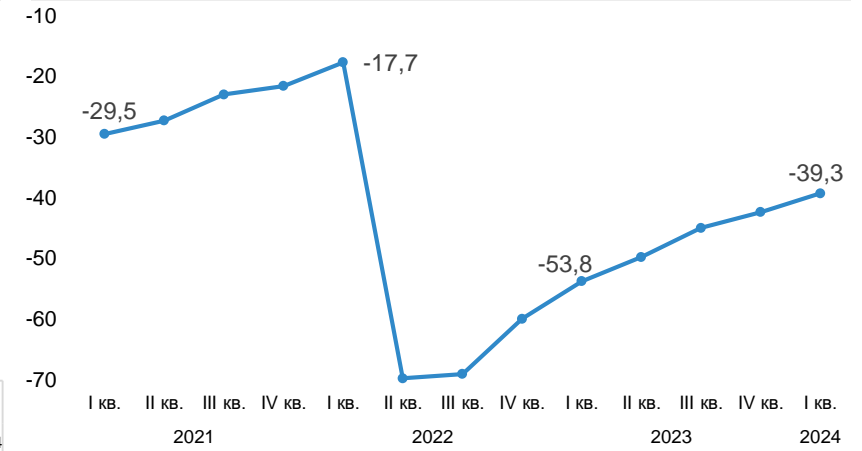
КАПІТАЛЬНІ ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО
БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ У 2023-2024 РОКАХ,
ЩОМІСЯЧНО, МЛН ГРИВЕНЬ

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ
СФЕРИ БУДІВНИЦТВА, ПУНКТИВ

ІНДИКАТОР ДІЛОВОЇ ВПЕВНЕНОСТІ
В БУДІВНИЦТВІ, % ДО ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ
ОПИТАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

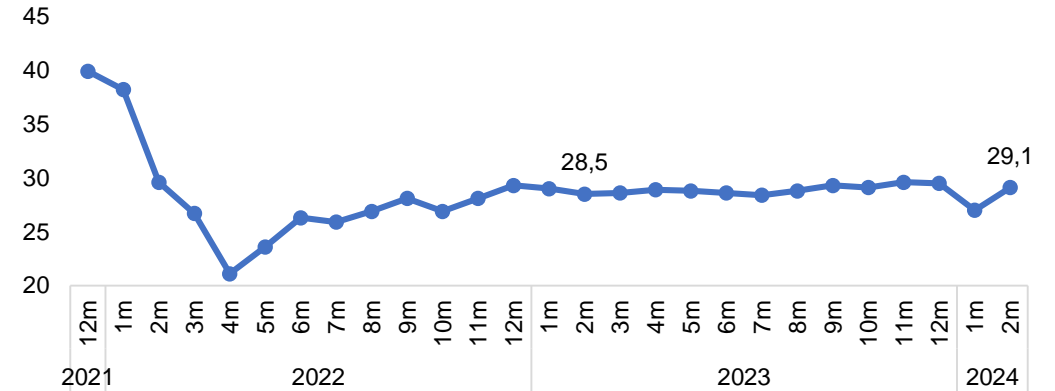
1.6 СФЕРА ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

Внутрішня торгівля в лютому 2024 року й далі відновлювалася завдяки здатності швидко пристосовуватися до роботи під час війни за рахунок налагодження ланцюгів постачання товарів, поступового зростання споживчого попиту та пропозиції товарів.

Довідково. За даними НБУ в лютому 2024 року підприємства торгівлі покращили оцінки щодо своїх економічних результатів завдяки зниженню інфляційного тиску, збереженню стійкості валютного ринку та сталому споживчому попиту – до 50,1 п. (38,9 п. у січні 2024 року). Даний рівень залишається вищим, ніж у лютому 2023 року (47,0 п.). Водночас за даними Держстату в I кв. 2024 року спостерігається незначне зниження індикатора ділової впевненості в роздрібній торгівлі до «плюс» 11,1% із «плюс» 11,4% у I кв. 2023 року через очікування зменшення обсягів продажу та запасів.

За розрахунками Мінекономіки на базі даних порталу work.ua середня номінальна зарплата за вакансіями в лютому 2024 року порівняно з лютим 2023 року зростає на 21,4% до 18269 грн, а середня зарплата за резюме зростає на 17,6% до 19361 грн відповідно.

ІНДЕКС САМОПОЧУТТЯ РІТЕЙЛУ (RWBI) В УКРАЇНІ, ПУНКТИВ

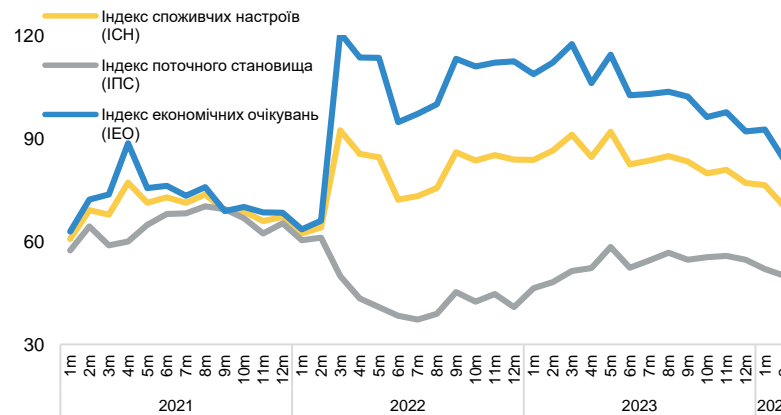
Довідка. Індекс самопочуття ритейлу (Retail Well-Being Index — скорочено RWBI) розроблено в 2020 році. УРТЦ, який дозволяє в динаміці відстежувати рівень самопочуття ритейлу, враховуючі такі показники, як відвідуваність ТЦ, вакантність площ в ТЦ та рівень ставок оренди. В пілотному режимі RWBI відстежується з серпня 2021 року.

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ СФЕРИ ТОРГІВЛІ, ПУНКТИВ

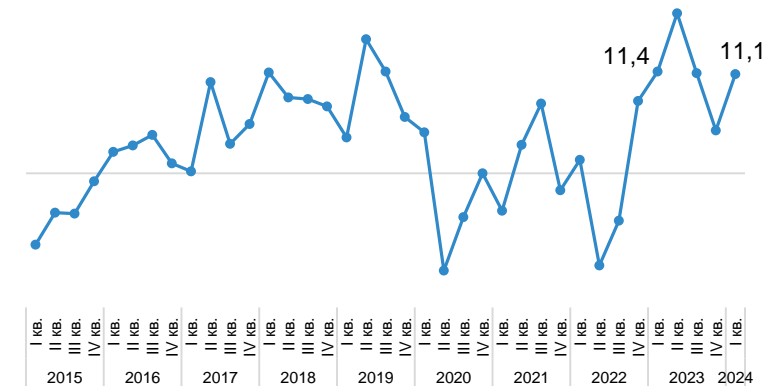
Джерело: НБУ

ДИНАМІКА ІНДЕКСУ СПОЖИВЧИХ НАСТРОЇВ В УКРАЇНІ (ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ 16+)

Джерело: Info Sapiens

ІНДИКАТОР ДІЛОВОЇ ВПЕВНЕНОСТІ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ, % (ДАНИ СЕЗОННО СКОРИГОВАНІ)

Джерело: Держстат

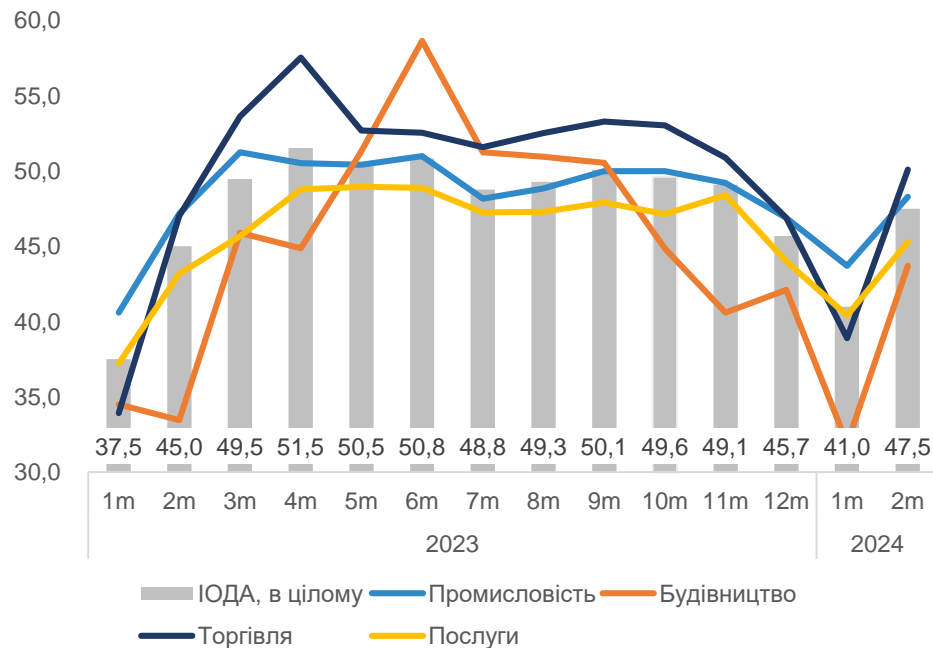
1.7 СТАН БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ

За даними Національного банку в лютому 2024 року бізнес послабив негативні оцінки своєї економічної діяльності в найближчій перспективі. Відповідно індекс очікувань ділової активності (ІОДА) зафіксовано на вищому рівні, ніж у лютому 2023 року та у січні 2024 року, – 47,5 (порівняно з 45 у лютому 2023 року та 41 у січні 2024 року).

Відповідно до дослідження стану МСБ в Україні, проведеного «AdvanterGroup», у 2023 році у 21,6% опитуваних респондентів результати на 100% відповідають очікуванням (9,3% – у 2022 році), в 16,5% – перевищили очікування на 10%-30% (8% відповідно) та в 9,2% – суттєво перевищили очікування (на 40% і більше) (6% відповідно). Водночас у 44,5% – результати роботи були нижчими або суттєво нижчими за очівані показники (50,1% відповідно) та 8,2% – частково або повністю припинили роботу (26,5% відповідно).

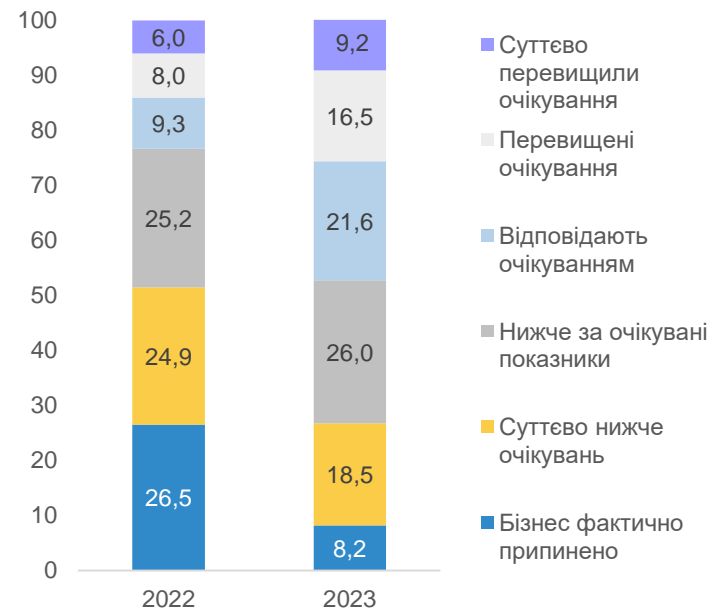
За даними Держстату індикатор економічних настроїв в I кв. 2024 року становить «плюс» 3,8% («мінус» 4,8% у I кв. 2023 року).

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ,
В ЦІЛОМУ ПО УКРАЇНІ

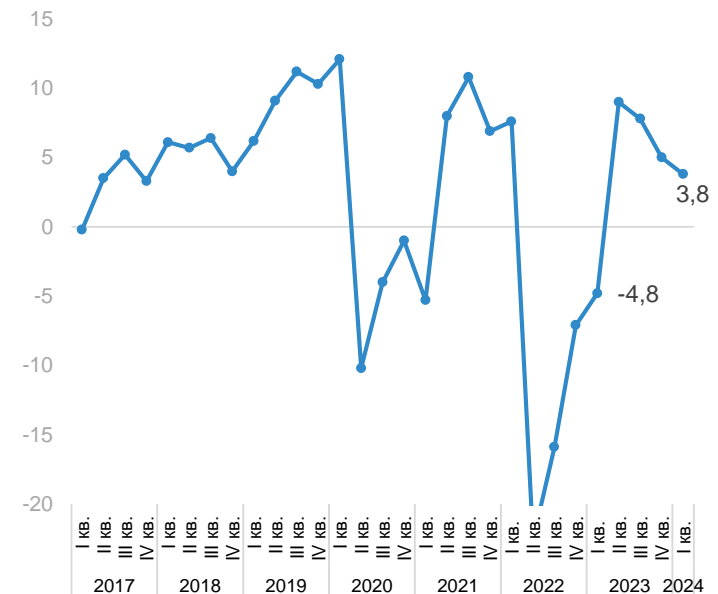
Джерело: НБУ

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ БІЗНЕСУ
У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ПЛАНІВ ЇХ РОБОТИ, %

Джерело: Advanter Group

ІНДИКАТОР ЕКОНОМІЧНИХ НАСТРОЇВ, %

Джерело: Держстат

РОЗДІЛ 2: ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1 ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС (ПБ) УКРАЇНИ

У січні 2024 року порівняно з січнем 2023 року збільшився обсяг відтоку валюти з країни, загалом через зміну знаку сальдо інших інвестицій. Обсяги притоку валюти в країну за всіма іншими каналами, навпаки, в цілому були меншими за січень 2023 року. Зокрема, через зміну сальдо з позитивного на негативне за статтею «Інші інвестиції» в січні 2024 року відтік валюти перевищив обсяг притоку в цілому на 1,9 млрд дол. США. Цей дефіцит пропозиції валюти відобразився на зменшенні обсягів валютних резервів.

За основними статтями ПБ у січні 2024 року проти січня 2023 року мала місце така динаміка:

рахунок поточних операцій ПБ залишився від'ємним на рівні 0,5 млрд дол. США (у січні 2023 року – від'ємний у сумі 1,1 млрд дол. США). З одного боку, дефіцит скоротився насамперед унаслідок зменшення від'ємного сальдо торгівлі товарами та послугами – за рахунок збільшення експорту товарів, незважаючи на існуючі обмеження для експорту та враховуючи функціонування нових логістичних маршрутів для експорту (зокрема, морем), та зменшення витрат громадян України, які перебувають за кордоном, з іншого – значно менші обсяги надходження грантів від міжнародних партнерів негативно впливали на стан РПО;

позитивний **баланс первинних доходів** покращився відносно показників січня 2023 року на 156 млн дол. США (+28,8%) і склав 698 млн дол. США (у січні 2023 року – 542 млн дол. США), загалом за рахунок скорочення виплат доходів від інвестицій на 48,7% при одночасному зменшенні надходжень за статтею «оплата праці» (на 17,2%);

позитивний баланс **вторинних доходів** погіршився відносно показників січня 2023 року на 850 млрд дол. США (на 44,8%) і становив 1,0 млрд дол. США (у січні 2023 року – 1,9 млрд дол. США), що зумовлювалося зменшенням надходження грантів від міжнародних партнерів.

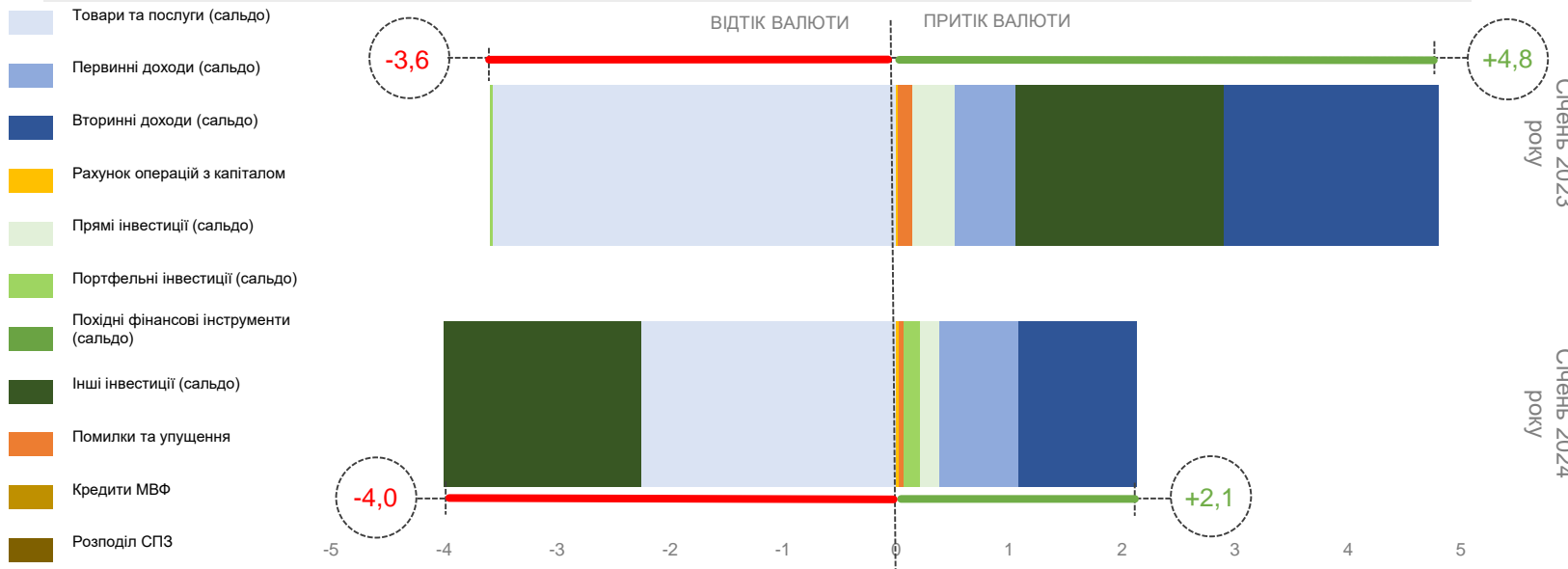
Чисте запозичення від зовнішнього світу в січні 2024 року становило 486 млн дол. США (у січні 2023 року чисте запозичення – 1,1 млрд дол. США).

Чистий відплив капіталу за фінансовим рахунком у січні 2024 року становив 1,4 млрд дол. США, у той час як у січні 2023 року спостерігався чистий приплив у сумі 2,3 млрд дол. США. Найбільша зміна відбулася за статтею «Інші інвестиції» (з чистого припливу в січні 2023 року в 1,8 млрд дол. США на чистий відплив за підсумками січня 2024 року в 1,7 млрд дол. США).

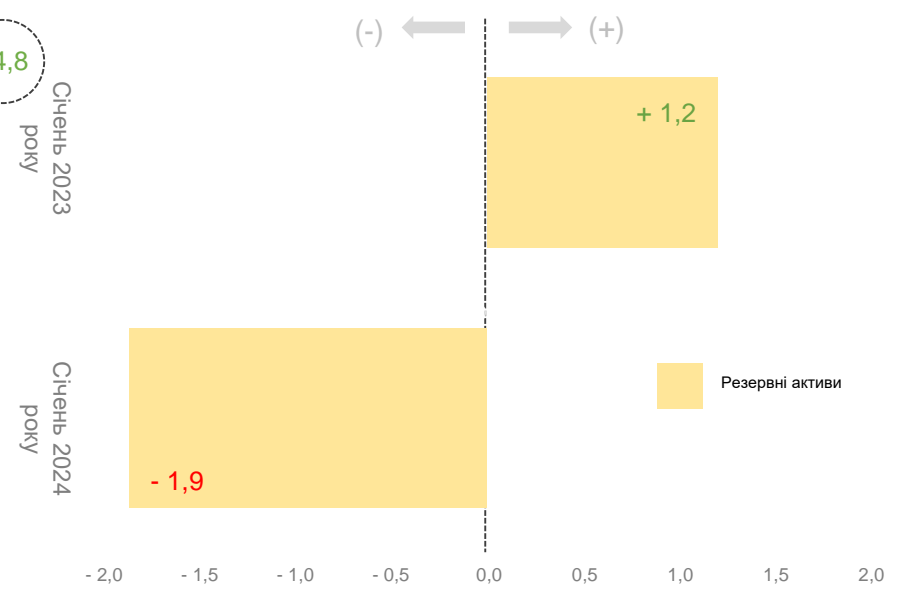
Чисте надходженням за кредитами від міжнародних партнерів у січні 2024 року склало 261 млн дол. США (у січні 2023 року – 3,2 млрд дол. США).

В цілому за січень 2024 рік **дефіцит зведеного платіжного балансу** склався на рівні 1,9 млрд дол. США (у січні 2023 року – профіцит зведеного платіжного балансу становив 1,2 млрд дол. США).

КАНАЛИ ПРИТОКУ ТА ВІДТОКУ ВАЛЮТИ, МЛРД ДОЛ. США

ЗМІНА РЕЗЕРВНИХ АКТИВІВ, МЛРД ДОЛ. США

2.2 ЕКСПОРТ

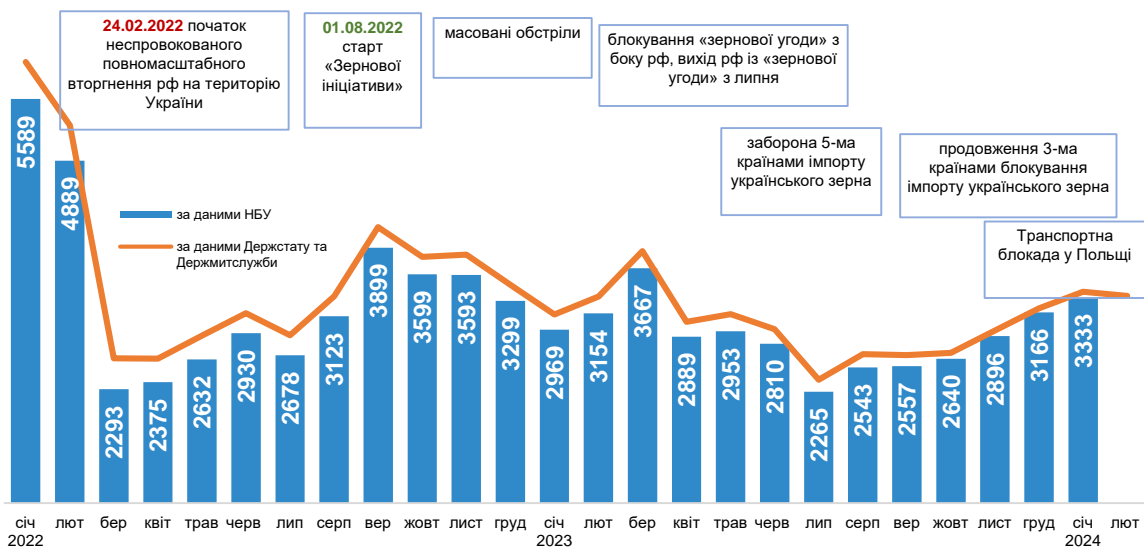
У січні 2024 року продовжувалася робота Українського морського коридору, який запрацював з серпня 2023 року й завдяки чому в січні 2024 року забезпечено найбільший за час російського вторгнення експорт товарів у фізичному вимірі – понад 12 млн тонн.

Не зважаючи на дію негативних чинників 2022-2023 років, зокрема, продовження військових дій на території України, логістичні обмеження, втрату окремих експортоорієнтованих підприємств через руйнацію/пошкодження та окупацію рф, звуження економічної діяльності виробничого сектору, запровадження європейськими країнами-сусідами заборони імпорту українських товарів з травня 2023 року та блокування суміжних кордонів з листопада 2023 року, у січні 2024 року спостерігалася **позитивна динаміка експорту товарів** (за розрахунками Мінекономіки на базі попередніх даних **НБУ збільшення вартісних обсягів експорту товарів склало 12,3%** у порівнянні до січня 2023 року).

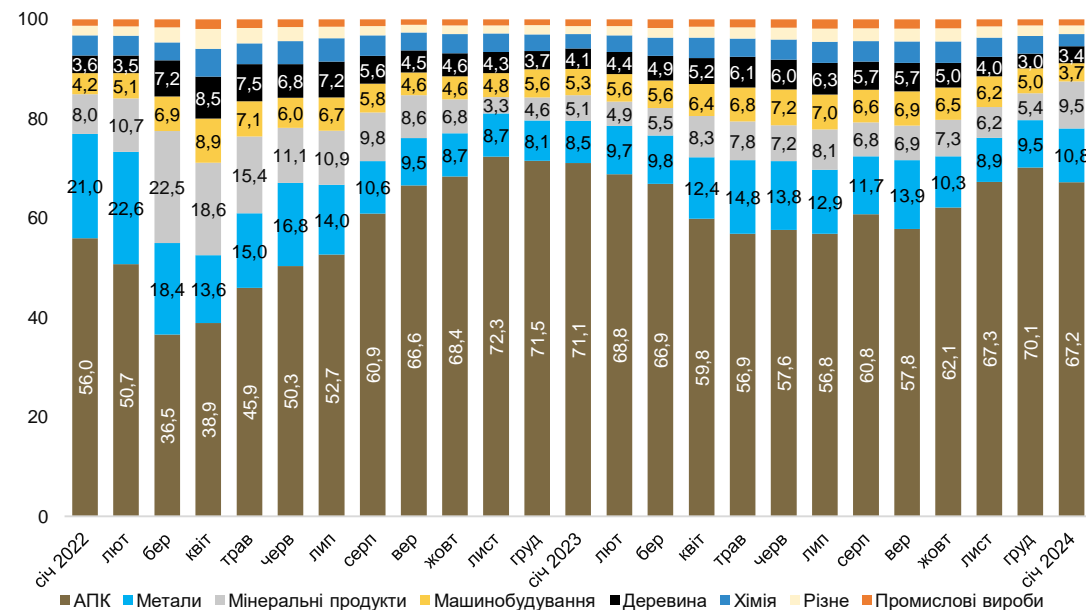
Найбільшого позитивного внеску в динаміку експорту товарів у порівнянні до січня 2023 року додали такі агреговані групи, як «Мінеральні продукти», «Продовольчі товари та сировина для їх виробництва» та «Чорні й кольорові метали та вироби з них».

Експорт товарів і послуг у січні 2024 року збільшився на 10,4% порівняно до січня 2023 року і становив 4,7 млрд дол. США.

ЕКСПОРТ ТОВАРІВ У 2022-2024 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, МЛН ДОЛ. США

СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ ТОВАРІВ У 2022-2023 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, У % ДО ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ЕКСПОРТУ ТОВАРІВ

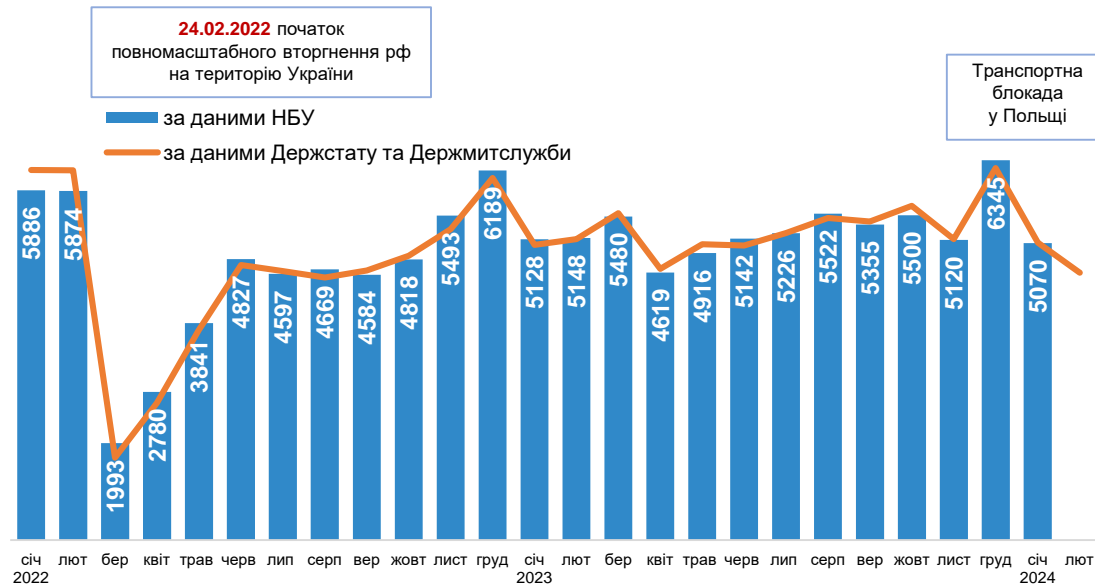

2.3 ІМПОРТ

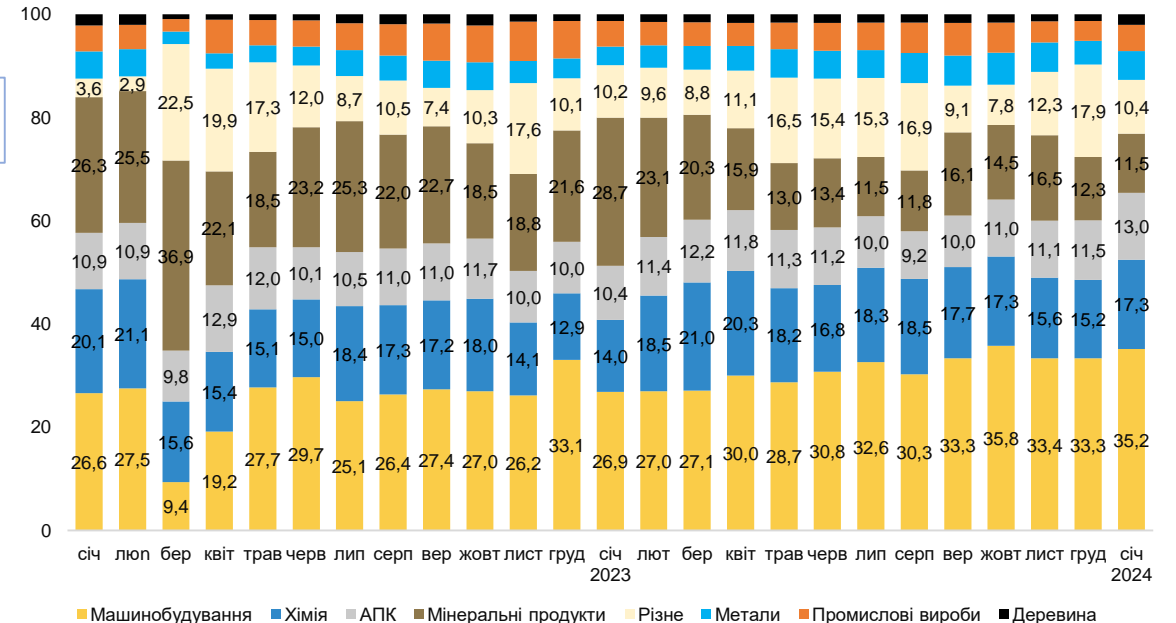
У січні 2024 року імпорту товарів характеризувався негативною динамікою – відбулося зменшення його вартісних обсягів порівняно з січнем 2023 року на 1,1%. Загалом імпорту товарів та послуг становив 6,9 млрд дол. США і зменшився на 11,2% відповідно, зважаючи на зменшення імпорту послуг на 30,5%. У структурі імпорту послуг імпорту подорожей у січні 2024 року становив 66,4% (враховуючи міграційну ситуацію в країні) порівняно із 76,4% у січні 2023 року.

Єдиною агрегованою групою товарів, яка мала негативний внесок у динаміку імпорту товарів були товари за агрегованою групою «Мінеральні продукти».

ІМПОРТ ТОВАРІВ У 2022-2024 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, МЛН ДОЛ. США

СТРУКТУРА ІМПОРТУ ТОВАРІВ У 2022-2023 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, У % ДО ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ІМПОРТУ ТОВАРІВ

2.4 ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

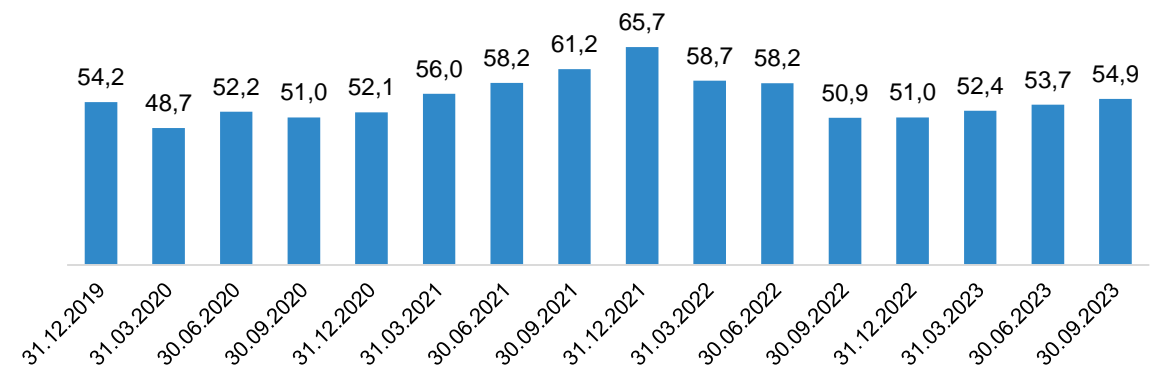
Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у січні 2024 року оцінено в 168 млн дол. США (у січні 2023 року – 370 млн дол. США), у тому числі:

- ✓ реінвестування доходів банківського сектору – 92 млн дол. США;
- ✓ чистий приплив акціонерного капіталу (крім реінвестування доходів) – 26 млн дол. США (у січні 2023 року – 10 млн дол. США);
- ✓ чисті залучення за борговими інструментами – 50 млн дол. США, у т.ч. за кредитами сестринських підприємств – 17 млн дол. США (у січні 2023 року – 44 млн дол. США, у т.ч. за кредитами сестринських підприємств – 25 млн дол. США).

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ У 2022-2023 РОКАХ
(«+» ПРИПЛИВ/«-» ВІДПЛИВ), ЩОМІСЯЦЯ, МЛН ДОЛ. США

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ
(СТАНОМ НА ЗВІТНУ ДАТУ), ЩОКВАРТАЛЬНО, МЛРД ДОЛ. США

РОЗДІЛ 3: ЦІНИ

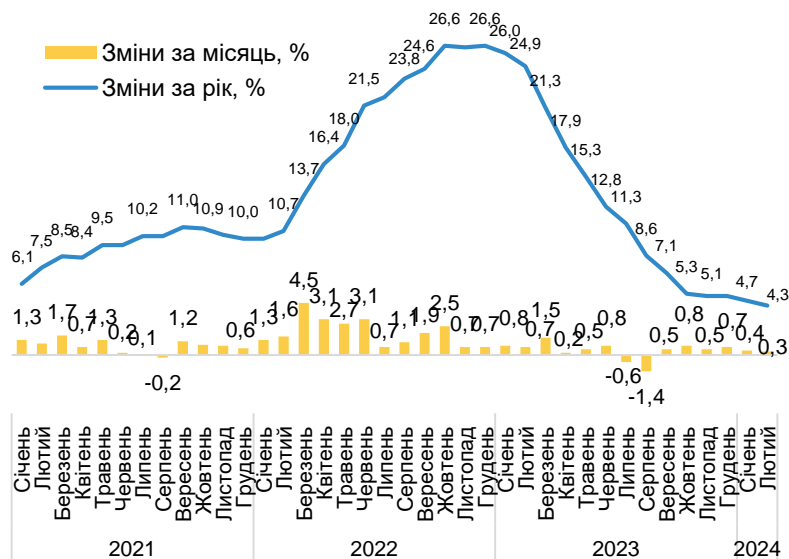
3.1 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ

У лютому 2024 року зберігся тренд на сповільнення споживчої інфляції – 0,3% за місяць (0,4% у січні), у річному вимірі – до 4,3% (з 4,7% відповідно), а в цілому за 2 місяці цього року ціни зросли на 0,7%. Такий показник споживчої інфляції був співставним із низкою країн Європи, чії економіки не зазнають жодних шоків війни.

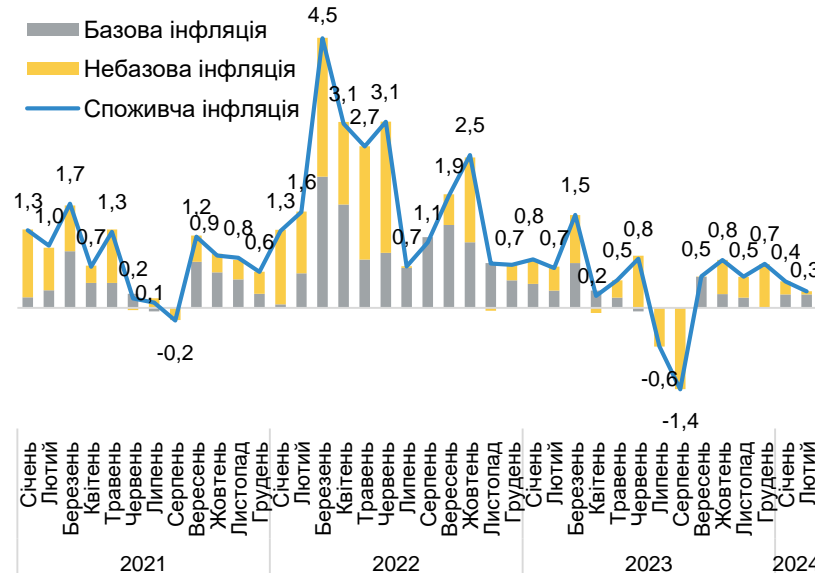
Уповільненню інфляції сприяє: достатність пропозиції за більшістю товарів; стриманий в умовах війни попит; незмінний контроль за ціновою ситуацією з боку держави, у т.ч. завдяки утриманню стабільними переважної більшості комунальних тарифів для населення; відносна курсова стійкість гривні, що обмежувало цінові коливання; жорсткі умови монетарної політики; лаговий вплив від зниження світових цін на енергоносії, покращення інфляційних очікувань українців.

Поточний інфляційний тренд та чинники, що його формують, свідчать про виправданість очікувань щодо збереження невисокої «млявої» інфляції впродовж найближчих місяців (з урахуванням сезонних коливань), але з ймовірним подальшим збільшенням інфляційних темпів передусім з огляду на поступове розширення споживчого попиту в економіці, що пов'язано як із загальним процесом відновлення, так і поступовим розширенням експорту, що може спричинити зменшення певного надлишку деякої продукції на вітчизняному ринку.

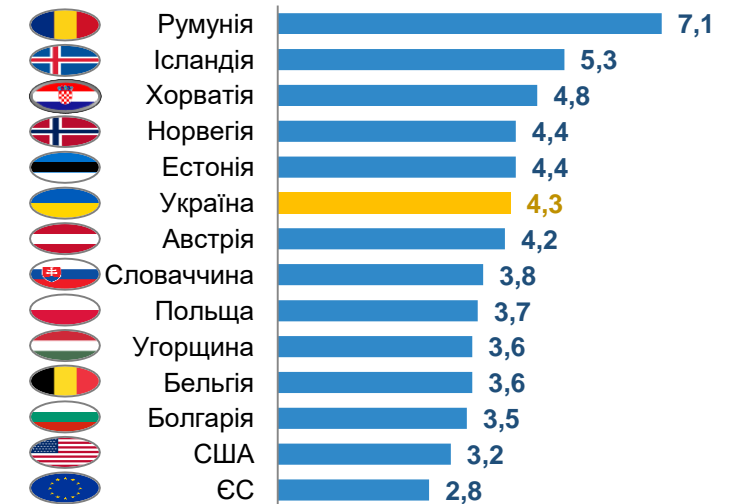
СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ

БАЗОВА ТА НЕБАЗОВА ІНФЛЯЦІЯ

ЗМІНИ (ГАРМОНІЗОВАНИХ) СПОЖИВЧИХ ЦІН
ДЕЯКИХ КРАЇН ТА УКРАЇНИ У ЛЮТОМУ 24,
% У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

3.2 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ (продовольчий ринок)

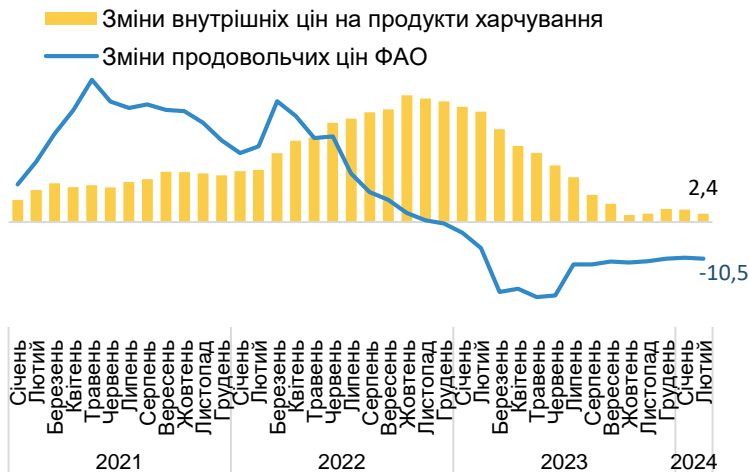
Незважаючи на те що в лютому 2024 року, як і раніше, **головною складовою інфляції в цілому було зростання цін на продукти харчування** (мали вищі темпи – 0,4%, ніж загальний рівень – 0,3%), проте такі темпи подорожчання продуктів харчування були відносно низькими саме для цього місяця (за розрахунками Мінекономіки в середньому в лютому впродовж мирних 2019-2021 років ціни зростали на 0,9%).

З одного боку, домінуючим стримуючим чинником стала достатня продовольча пропозиція (найбільше позначилася на зниженні цін на ринку м'яса та м'ясопродуктів, продукти переробки зернових, яйця, цукор, соняшникову олію), а з іншого – цей вплив частково компенсовано такими прискорюючими чинниками як: збереження високої витратності виробництва, ефекти від логістичних обмежень (дещо вищі темпи подорожчання деякої імпоротної продукції) та ін.

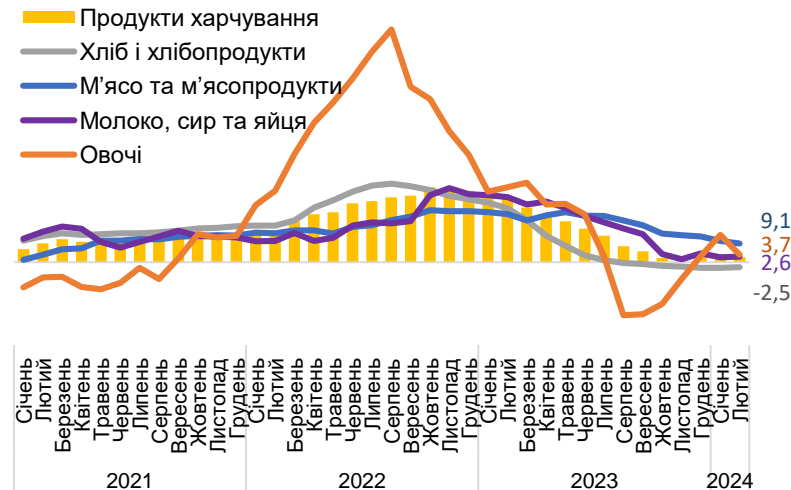
Серед чинників, що забезпечували насичення ринку продуктами харчування були:

- поступове нарощування обсягів виробництва у тваринництві завдяки покращенню становища в енергетиці, локалізації активних бойових дій, політиці локалізації;
- суттєва пропозиція продуктів завдяки високому минулорічному врожаю та активізації продажів зі агроховищ.

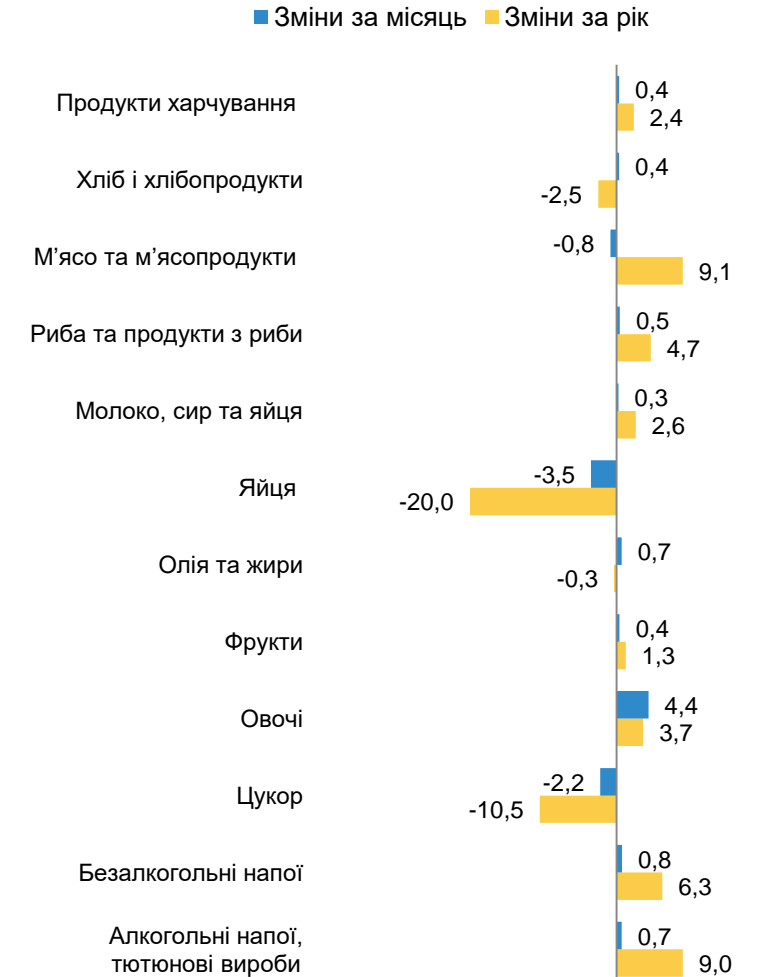
**ЗМІНИ ЦІН НА ПРОДОВОЛЬСТВО,
% У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ**

**ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН НА ПРОДУКТИ
ХАРЧУВАННЯ, % У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ**

**ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН У ЛЮТОМУ '24
ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОДОВОЛЬЧИХ
ТОВАРІВ, %**

3.3 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ (непродовольчий ринок)

У лютому 2024 року на непродовольчому ринку ціни й далі знижувалися на більшість товарів (за якими Держстат проводить статистичне спостереження), зокрема дешевшали: одяг і взуття, меблі для кухні та м'які меблі, обігрівачі, електроінструменти, праски, пральні машини, велосипеди, мобільні телефони, ноутбуки, планшети, телевізори, іграшки, книжки, сумки тощо.

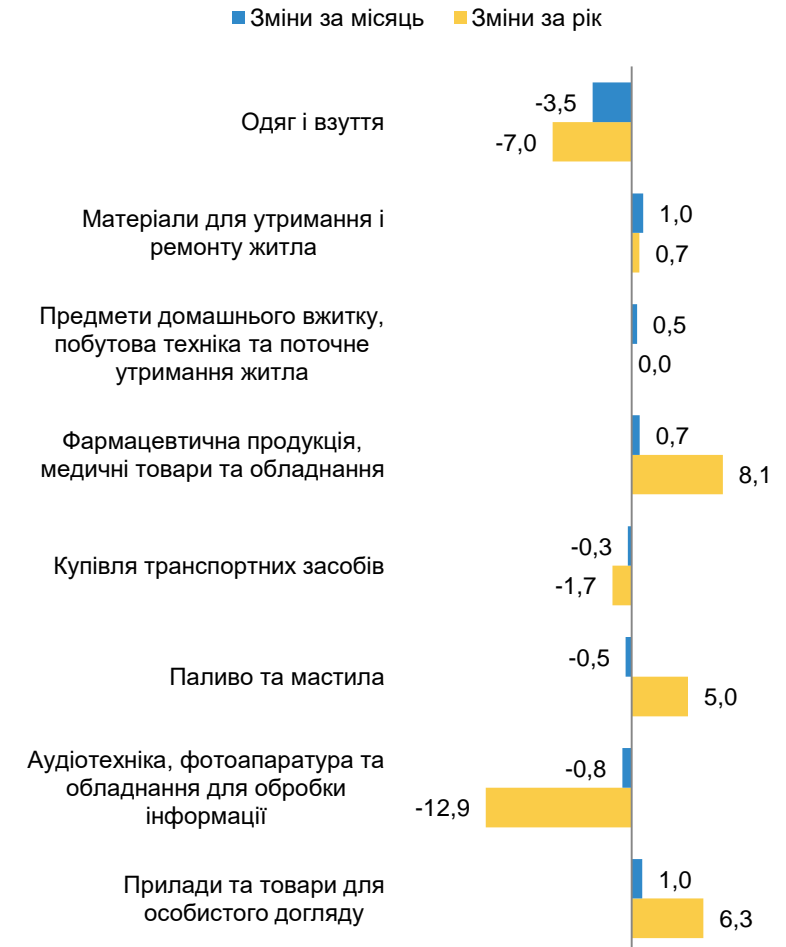
Крім того, лаговий вплив від попереднього зниження світових цін та достатня пропозиція пального на вітчизняному ринку, зумовили подальше зменшення внутрішніх цін на паливо та мастила (за рахунок здешевлення скрапленого газу для автомобілів). Водночас поступове відновлення котирувань на бензин на європейському ринку майже не позначилося на внутрішніх цінах на бензин, хоча падіння цін, як у попередні місці, уже не фіксувалося.

Серед незначної кількості товарів, ціни на які й далі зростали, були: фармацевтична продукція, матеріали для утримання і ремонту житла, товари для підтримання чистоти, газети, прилади та товари для особистого догляду та ін.

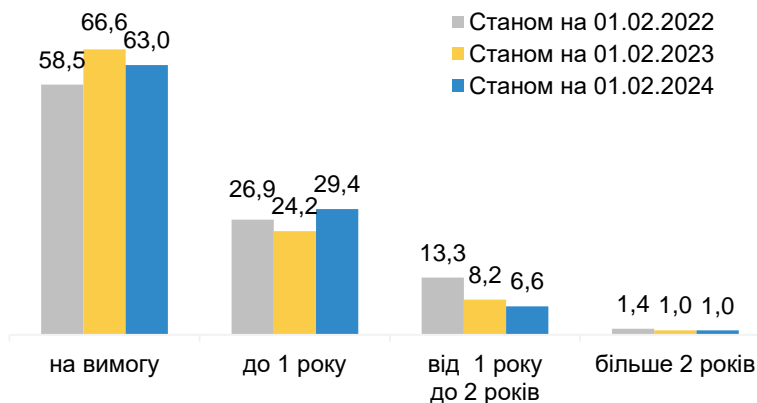
Загалом серед антиінфляційних чинників залишалися:

- стриманий в умовах війни попит на товари першої необхідності;
- відносна курсова стійкість гривні (з огляду на стабільно вузькі межі коливання курсу гривні);
- переорієнтація бізнесу на внутрішній ринок, у т.ч. через логістичні обмеження на західних кордонах.

ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН У ЛЮТОМУ '24 ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ НЕПРОДОВЛЬЧИХ ТОВАРІВ, %

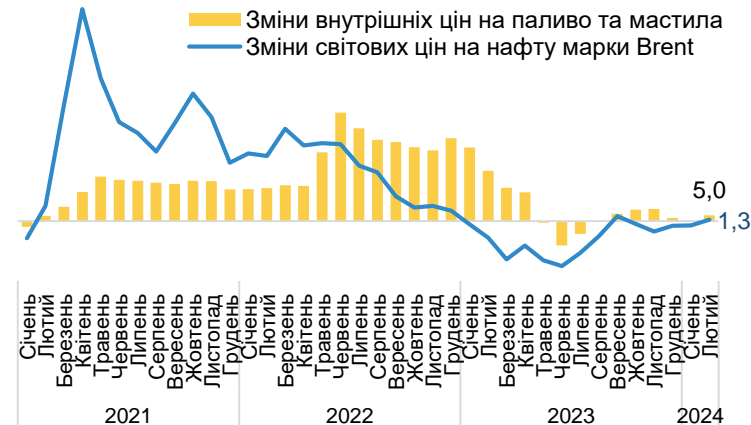

СТРОКОВА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ, %

Джерело: НБУ, Держстат, Світовий банк

ЗМІНИ ЦІН НА ПАЛЬНЕ, % У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

3.4 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ (послуги)

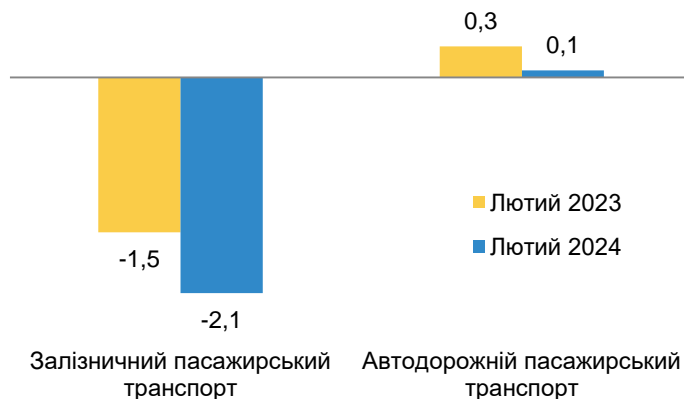
У лютому 2024 року, на фоні стабільності тарифів на комунальні послуги, які контролює держава, решта цін (тарифів) на інші послуги в переважній більшості зростали (хоча частка таких послуг була меншою, ніж у попередньому місяці). Зокрема вищими темпами зростала вартість деяких послуг з ремонту житла, послуг електриків, нотаріусів, фінансистів, інтернет, харчування поза домом, страхування здоров'я тощо.

Основними чинниками, що підтримували зростання цін (тарифів), були:

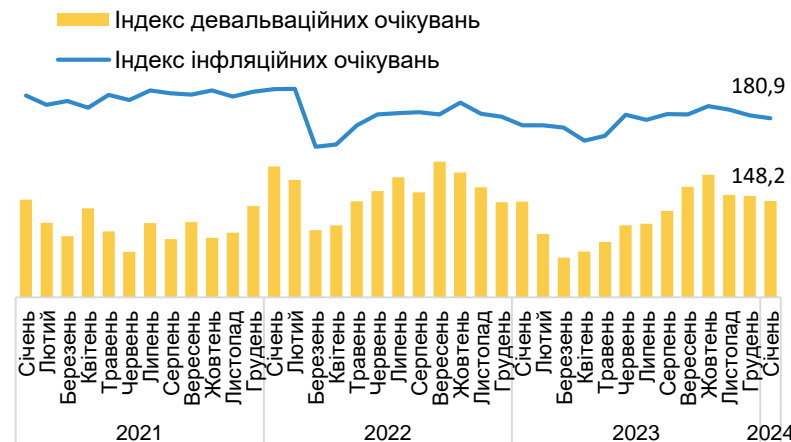
- ресурсні обмеження, у т.ч. людського капіталу;
- зростання закупівельних цін на витратні матеріали, зокрема й через поточні логістичні обмеження;
- посилення ризиків щодо безпеки праці.

Довідково. Згідно зі щомісячним опитуванням підприємств України, проведеного НБУ (лютий 2024), підприємства сфери послуг пом'якшили, проте зберегли негативні оцінки щодо своїх економічних перспектив (до 45,3 з 40,4 у грудні 2023 року).

ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ, % ЗА МІСЯЦЬ

ІНДЕКСИ ІНФЛЯЦІЙНИХ ТА ДЕВАЛЬВАЦІЙНИХ ОЧІКУВАНЬ, ПУНКТИВ

ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН У ЛЮТОМУ`24 ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПОСЛУГ, %

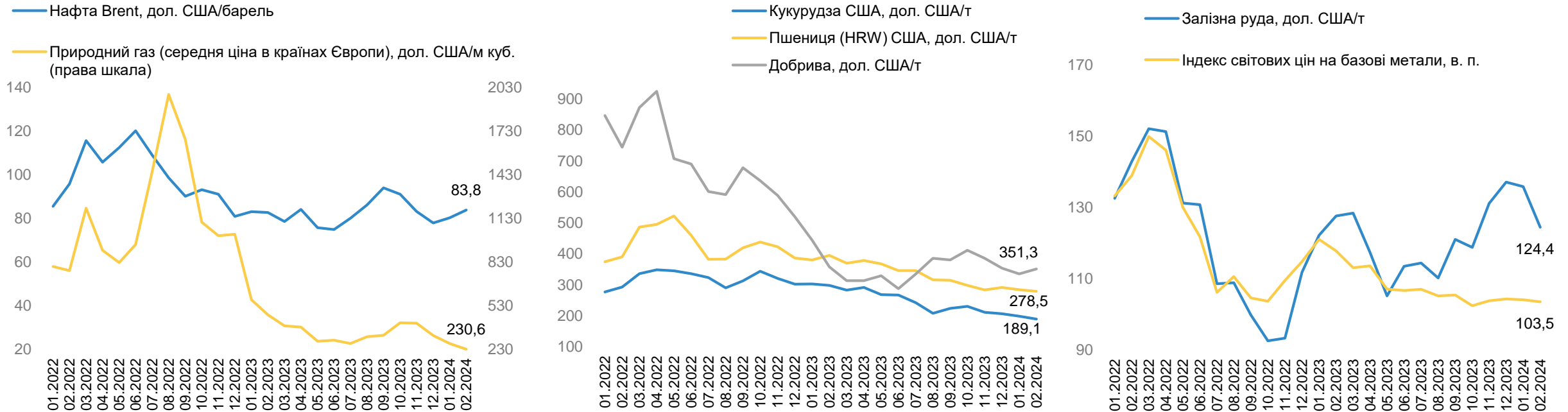
3.5 ЦІНОВІ ПОКАЗНИКИ НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ

За даними Світового банку, середні ціни в лютому 2024 року порівняно з цінами в лютому 2023 року на світових ринках за всіма товарними групами, крім нафти, знижувалися.

Довідково. Середні ціни у лютому 2024 року порівняно з цінами в лютому 2023 року на світових ринках найбільше скоротилися на природний газ – на 50,7%, кукурудзу – на 36,6%, пшеницю – на 21,1%, базові метали – на 12,1%, на залізну руду – 2,5% та добрива – на 1,7%, тоді як на нафту зросли на 1,3%.

Середня ціна на природний газ у країнах Європи в лютому 2024 року скоротилася до 230,6 дол.США/тис.м³ порівняно з 468 дол.США/тис.м³ у лютому 2023 року (у серпні 2022 року спостерігалася рекордна ціна – 1982,2 дол.США/тис.м³).

ОСНОВНІ ЦІНИ НА ТОВАРНИХ РИНКАХ НА НАФТУ, ПРИРОДНИЙ ГАЗ, КУКУРУДЗУ, ПШЕНИЦЮ, ДОБРИВА, ЗАЛІЗНУ РУДУ ТА ІНДЕКС СВІТОВИХ ЦІН НА БАЗОВІ МЕТАЛИ, У СЕРЕДНЬОМУ ЗА МІСЯЦЬ

Джерело: Світовий банк

РОЗДІЛ 4: МІГРАЦІЯ. РИНОК ПРАЦІ

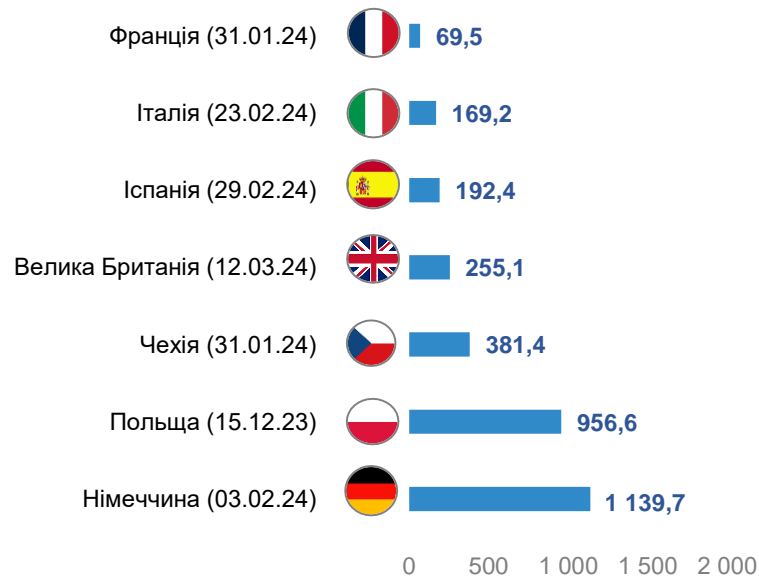

4.1 МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ

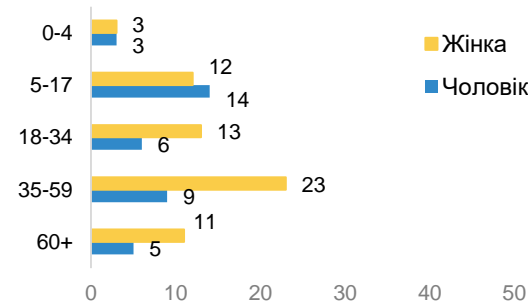
За даними Агентства ООН у справах біженців станом на 14.03.2024 було зафіксовано в усьому світі 6,486 млн біженців з України (5,983 млн біженців зафіксовано в Європі і 0,503 млн за межами Європи (станом на 27.02.2024)).

Агентством ООН у справах біженців на основі 7 391 інтерв'ю були здійснені опитування в період між жовтнем 2023 року та березнем 2024 року. 99% респондентів є громадянами України, більшість складають жінки (80%), середній вік респондентів складав 45 років.

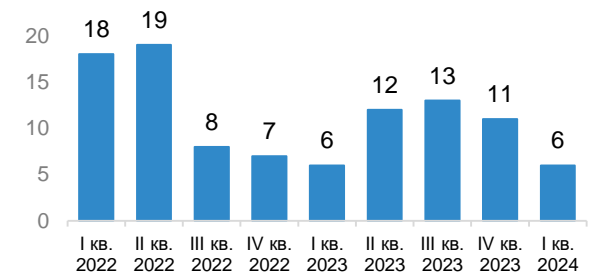
БІЖЕНЦІ З УКРАЇНИ ЗАФІКСОВАНІ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ,
ТИС. ОСІБ (СТАНОМ НА ВІДПОВІДНУ ДАТУ)

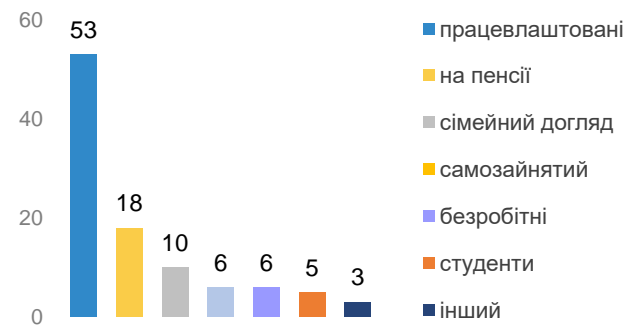
СТАТЕВО-ВІКОВА КАТЕГОРІЯ
БІЖЕНЦІВ*, %

ТЕРМІНИ ПОДАЧІ ЗАЯВКИ
НА ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ, %

ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДО ВИЇЗДУ
З УКРАЇНИ*, %

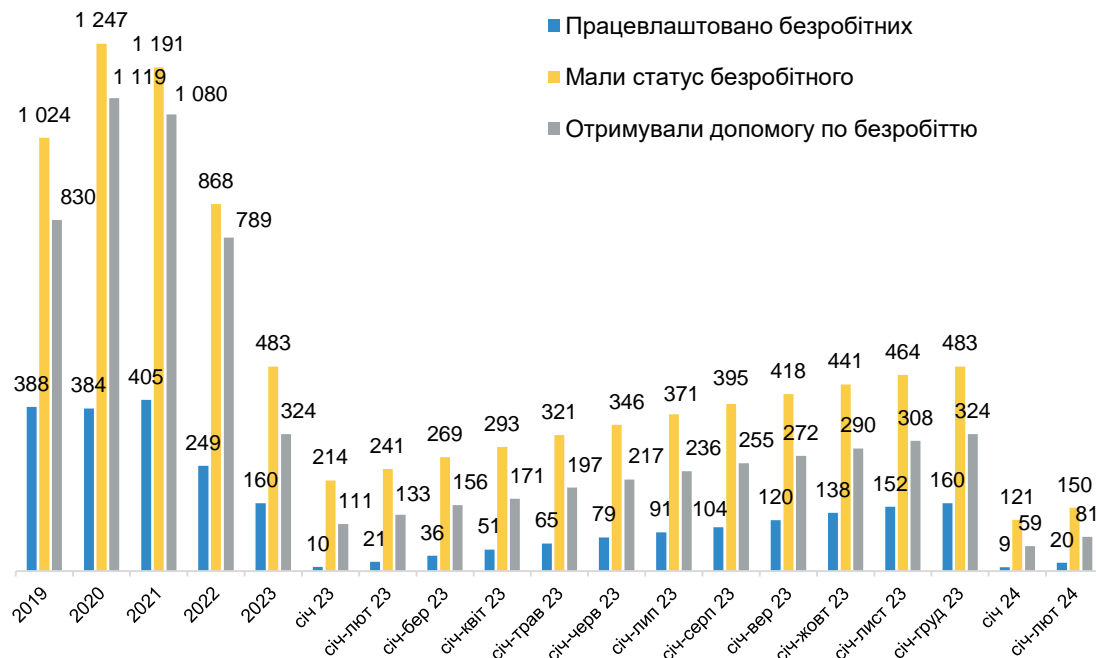
ПОТОЧНА ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В КРАЇНІ ПЕРЕБУВАННЯ*, %

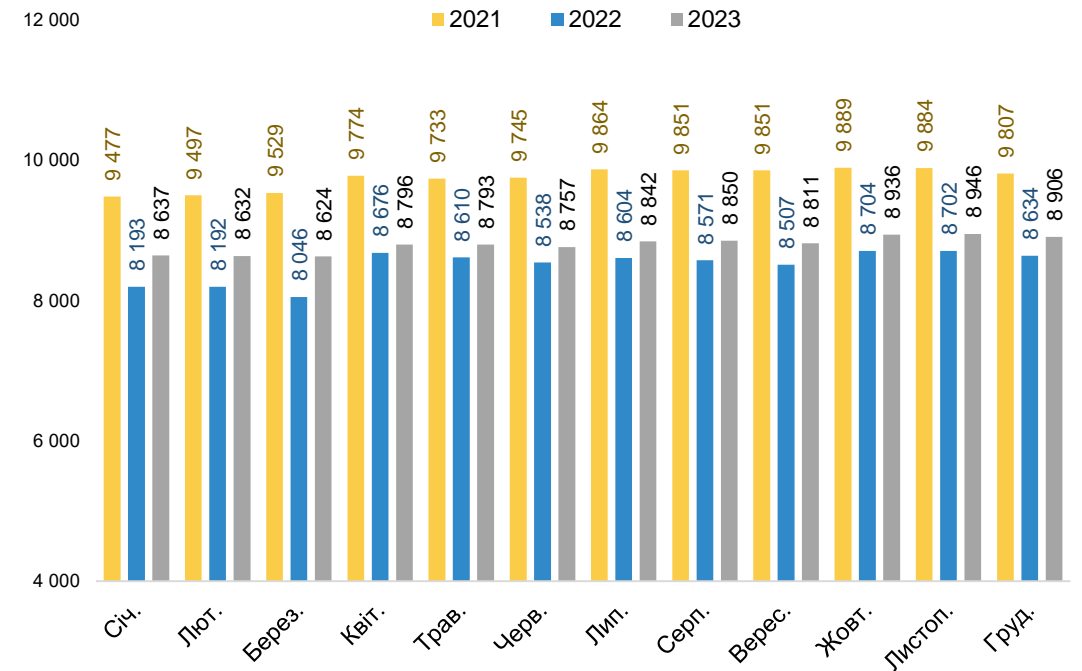
4.2 РИНОК ПРАЦІ

В умовах воєнного стану економічна активність підприємств залишалася низькою. Поряд з тим, як у 2022 році, так і у 2023-2024 роках спостерігалось зменшення кількості зареєстрованих безробітних, враховуючи продовження міграційних процесів, мобілізації до лав ЗСУ (такі категорії осіб припиняють реєстрацію як безробітні). Водночас починаючи з квітня 2022 року, спостерігалось відновлення кількості застрахованих осіб, проте їх кількість станом на червень 2023 року так і не досягла довоєнного рівня, що загалом негативно вплинуло на показники ринку праці.

ПОКАЗНИКИ РИНКУ ПРАЦІ, ТИС. ОСІБ
(ПРОТЯГОМ ПЕРІОДУ)

КІЛЬКІСТЬ ЗАСТРАХОВАНИХ ОСІБ (НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ),
ТИС. ОСІБ

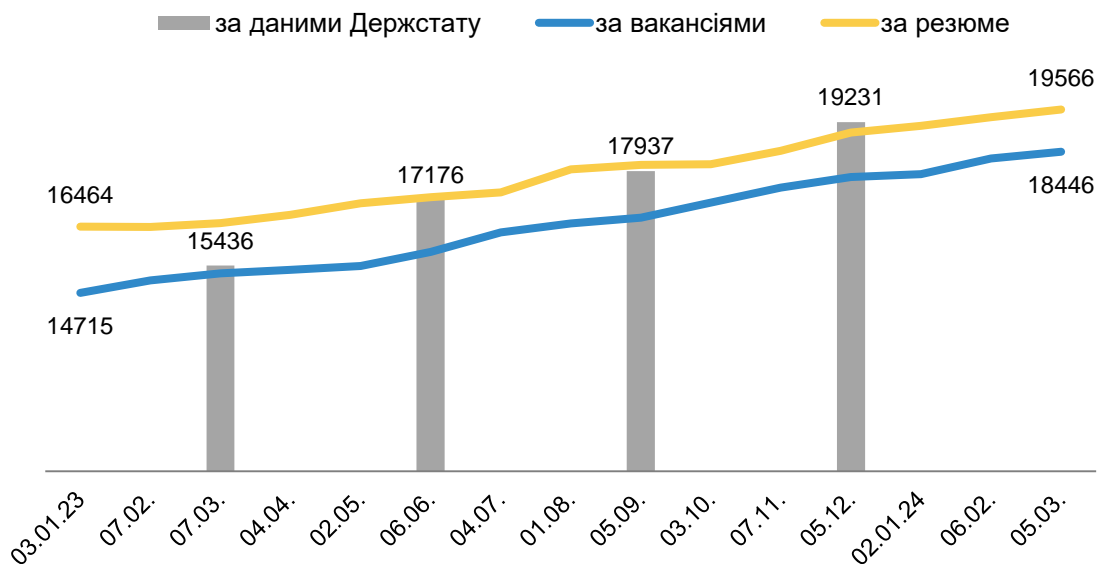

4.3 СЕРЕДНЬОМІСЯЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА

На рівень оплати праці у 2023-2024 роках продовжують впливати чинники 2022 року – наслідки активних бойових дій на значній території України, а саме: тимчасова втрата значної території, руйнація інфраструктури та підприємств (або їх пошкодження, що зумовило призупинення їх діяльності), суттєві перманентні руйнування логістики та значна кількість людей працездатного населення за кордоном (мігрантів) та в лавах ЗСУ, що створює значні структурні дисбаланси на ринку праці.

Водночас вітчизняні суб'єкти господарювання підвищують рівень оплати праці з метою утримання та залучення нового висококваліфікованого персоналу в умовах нестачі трудових ресурсів у країні.

СЕРЕДНЯ ЗАРОБІТНА ПЛАТА У 2023-2024 РОКАХ, ГРИВЕНЬ

* Оцінка показника здійснена з урахуванням рівня подання звітності та інформації з адміністративних джерел.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки, <https://www.work.ua> за вакансіями та резюме

СЕРЕДНЬОМІСЯЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ШТАТНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2022-2023 РОКИ, ГРИВЕНЬ*

